

DASHBOARD STABILITEITSCRITERIA

Versie september 2022

Inleiding

- Dit dashboard is gebaseerd op de nota stabiliteitscriteria.
- De criteria zijn onderverdeeld in 3 thema's:
  - Weerbaarheid: sheet 3 tot en met 6
  - Bestendigheid: sheet 7 tot en met 12
  - Wendbaarheid: sheet 13 tot en met 23
- Bij diverse criteria zijn benchmarkgegevens van andere gemeenten opgenomen om de uitkomsten van onze gemeente te vergelijken.

Dashboard gemeente Zeist

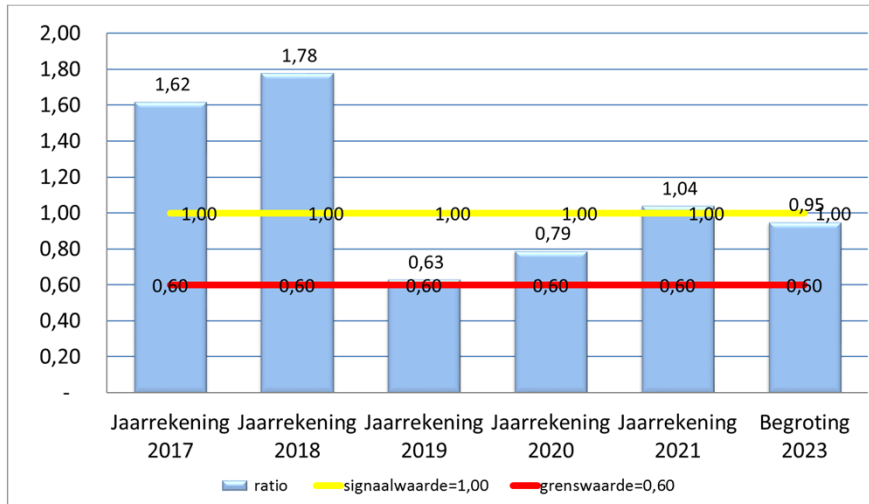
Begroting 2023

sep-2022

Thema Weerbaarheid

Weerstandsratio

Benchmark

Gemeente (bron)	Weerstandsratio	Weerstandscapaciteit (* € mln)	Benodigde weerstandscapaciteit (* € mln)	algemene reserve (* € mln)
Zeist (begr. 23)	0,95	6,4	6,8	46,7
Veenendaal (jaarr. '21)	2,2	27,5	12,4	20,0
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	1,56	12,2	7,8	12,2
Nieuwegein (begr. '21)	3,2	25,0	7,8	25,1
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	2,27	14,8	6,5	8,5
Soest (begr. '21)	2,4	5,6	13,6	7,0
De Bilt (begr. '21)	1,41	19,5	27,6	6,1

Kwalificatie weerstandsratio Univ. Twente

Ratio	Betekenis
>2.0	Uitstekend
1.4-2.0	Ruim voldoende
1.0-1.4	Voldoende
0.8-1.0	Matig
0.6-0.8	Onvoldoende
<0.6	Ruim onvoldoende

Duiding:

De weerstandsratio wordt als volgt berekend: beschikbare weerstandscapaciteit (actuele hoogte van de reserve weerstandsvermogen) / de benodigde weerstandscapaciteit (omvang geïnventariseerde risico's).

Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is de weerstandsratio onder de 1 gekomen, ondanks een extra aangekondigde storting in 2023. Dit vanwege de inzet van de reserve bij een aantal meldingen uit de eerste Berap'22. Met een weerstandsratio van 0,95 scoren we 'matig'. Concreet betekent dit dat de reserve weerstandsvermogen op dit moment niet voldoende is qua omvang, gezien ons risicoprofiel. In 2024 zal er opnieuw een storting plaatsvinden, maar ook hiermee zal de ratio onder de 1 blijven (0,98).

In vergelijking met de benchmark gemeenten scoren we relatief laag. Dit hangt echter samen met de manier van berekenen. Zeist speelt een deel van haar algemene reserve vrij als weerstandsvermogen, hierin is zij in vergelijking met de andere gemeenten uniek. Dit wordt inzichtelijk door het minimale verschil tussen de algemene reserve en de weerstandscapaciteit bij de andere gemeenten. Gemeente De Bilt werkt daarnaast met een stand van de verwachte reserve per 2023 en de andere gemeenten betrekken de onbenutte belastingcapaciteit bij hun ratio.

Dashboard gemeente Zeist

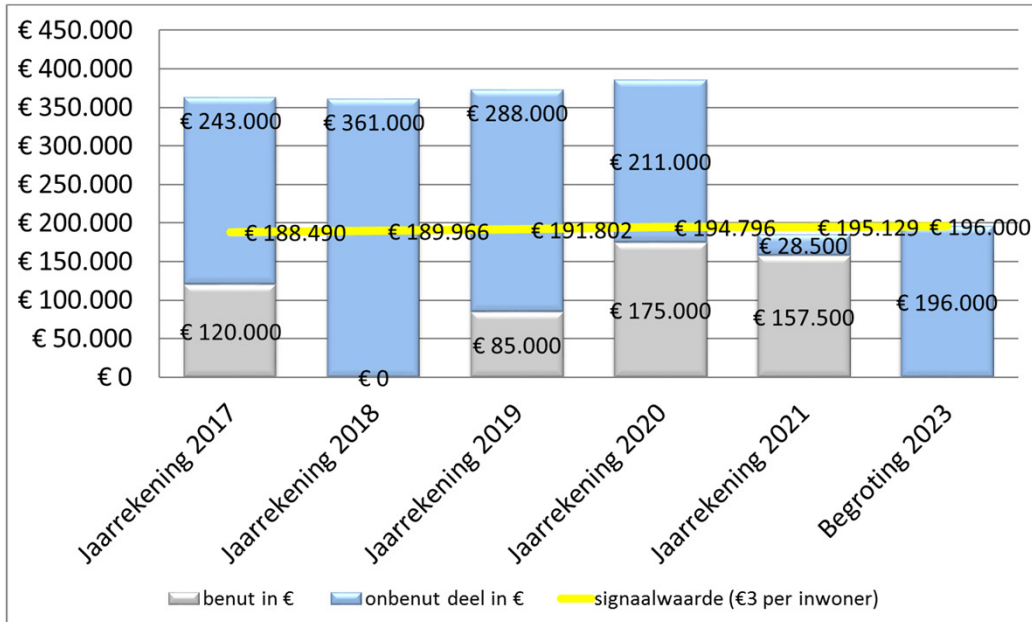
sep-2022

Begroting 2023

Thema Weerbaarheid

Stelpost onvoorzien

Benchmark

Gemeente (bron)	Inwoners	Stelpost onvoorzien	per inwoner
Zeist*	65.987	196.000	3,0
Veenendaal (jaarr. '21)	66.912	143.476	2,1
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	65.108	90.000	1,4
Nieuwegein (begr. '21)	63.866	35.000	0,5
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	49.946	124.000	2,5
Soest (begr. '21)	46.906	60.000	1,3
De Bilt (begr. '21)	43.384	105.000	2,4

jaar	budget onvoorzien	aanspraak stelpost onvoorzien
2017	€ 363.000	€ 120.000
2018	€ 361.000	€ 0
2019	€ 373.000	€ 85.000
2020	€ 386.000	€ 175.000
2021	€ 186.000	€ 157.500

Duiding:

Met ingang van de begroting 2021 is de stelpost onvoorzien bijgesteld naar 3 euro per inwoner, bij iedere extra mutatie van 1.000 inwoners wordt het bedrag aangepast. Uit de gepresenteerde cijfers 2017-2020 blijkt dat de nieuw gestelde grens voldoende moet zijn om tegenvallers op te kunnen vangen. In vergelijking met andere gemeenten hanteren we een grotere marge voor onvoorzien. Dit komt de robuustheid van onze begroting ten goede. Het niet benutte deel van de stelpost komt aan het eind van het jaar ten gunste van de reserve weerstandsvormogen.

* De stand van het aantal inwoners komt uit de betaalspecificatie van de meicirculaire (gemeentefonds).

Dashboard gemeente Zeist

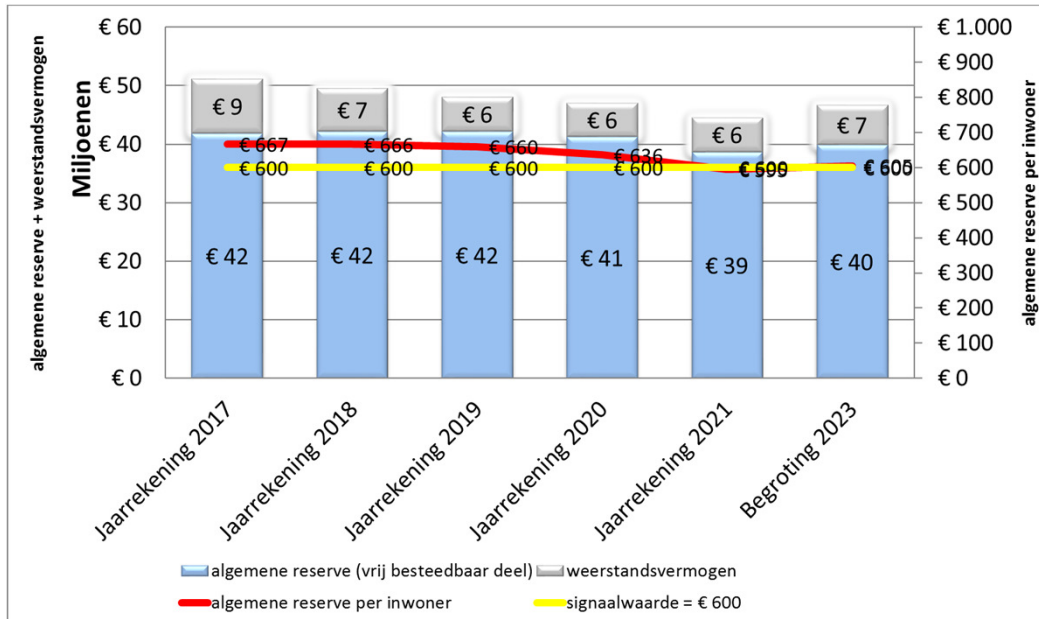
Begroting 2023

sep-2022

Thema Weerbaarheid

Algemene reserve per inwoner

Aantal inwoners per 31-12

2017	62.830
2018	63.322
2019	63.934
2020	64.932
2021	65.987

Benchmark

Gemeente (bron)	Inwoners	algemene reserve (incl. resultaat) (* € mln)	algemene reserve per inwoner
Zeist (begr. '23)	65.987	46,7	708
Veenendaal (jaarr. '21)	66.912	37,0	552
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	65.108	14,1	216
Nieuwegein (begr. '21)	63.866	25,1	393
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	49.946	14,1	281
Soest (begr. '21)	46.906	11,2	240
De Bilt (begr. '21)	43.384	6,1	140

Duiding:

De algemene reserve per inwoner voor de begroting 2023 is berekend op de verwachte stand reserve per 1-1-23. De berekening die hieraan ten grondslag ligt is: (Stand algemene reserve -/- weerstandsvermogen) / aantal inwoners gemeente Zeist. Bij de begroting 2023 bedraagt de algemene reserve per inwoner € 605. Hiermee zitten we net boven de signaalwaarde van € 600. Dit is conform de verwachting omdat er bij de resultaatbestemming van 2021 de algemene reserve is aangevuld. In de benchmark kiezen wij ervoor om de reserve weerstandsvermogen mee te rekenen (en wordt deze dus in plaats van € 605 dan €708 per inwoner). Hiermee wordt de algemene reserve vergelijkbaar met andere benchmark gemeenten. De andere gemeenten maken immers geen gebruik van een afgebakend deel voor het weerstandsvermogen. Duidelijk wordt in ieder geval dat Zeist, zowel met als zonder de reserve weerstandsvermogen, in vergelijking met andere gemeenten een goede reserve per inwoner heeft.

Dashboard gemeente Zeist

sep-2022

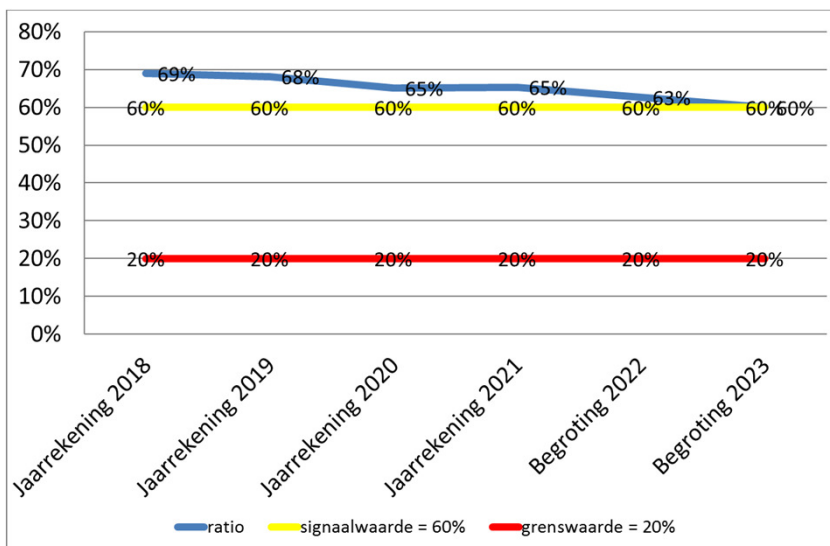

Gemeente Zeist

Begroting 2023

Thema Weerbaarheid

Solvabiliteitsratio

Signaleringswaarden gemeente Zeist

Ratio	Betekenis
>60%	Boven de waarde
50%-60%	Aandacht vereist
<50 %	Onder de waarde

Benchmark

Gemeente (bron)	solvabiliteit	Totaal eigen vermogen (incl. bestemmingsreserves) (in € mln)	Totaal vermogen (in € mln)
Zeist (begr. '23)	60%	133,7	222,0
Veenendaal (jaarr. '21)	30%	88,2	293,9
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	24%	46,1	193,7
Nieuwegein (begr. '21)	24%	74,0	314,2
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	9%	16,4	179,2
Soest (begr. '21)	38%	53,8	113,8
De Bilt (begr. '21)	19%	24,1	126,3

Duiding:

Berekening: totaal van het eigen vermogen / de totale passiva (som van eigen vermogen, voorzieningen en verplichtingen).

Het geeft weer welk deel van het bezit van de balans niet met schuld is belast, hoe hoger het percentage, hoe beter. Met een solvabiliteitspercentage van 60% bij de begroting 2023 scoren we op de signaalwaarde maar is nog steeds te kwalificeren als goed. De verwachting is dat de in komende jaren zal oplopen (in 2026 richting de 62%), waardoor we nu geen maatregelen voorstellen. De toezichthouder beoordeelt onze solvabiliteit als minst risicovol.

In vergelijking met de andere benchmark gemeenten scoort Zeist goed op dit onderdeel.

Dashboard gemeente Zeist

Begroting 2023

sep-2022

Thema Bestendigheid

Meerjarenbegroting structureel en reël in evenwicht

Situatie ten tijde van
begroting 2023 (huidig)

Eisen bij begroting 2023

Structureel & reël in evenwicht **Structureel & reël in evenwicht**

	Structureel & reël in evenwicht	Structureel & reël in evenwicht
Begrotingsjaar 2022	✓	✓
Begrotingsjaar 2023	✓	✓
Begrotingsjaar 2024	✓	✓
Begrotingsjaar 2025	✓	✓

Voorwaarden toezichthouder

- Structureel en reël in evenwicht
- Geen opschuivend perspectief

Benchmark

Gemeente	2022	2023	2024	2025	Oordeel
Zeist (begr.23)	ja	Ja	ja	ja	Repressief
Veenendaal (begr.22)	Nee	Nee	ja	Ja	Repressief
Stichtse Vecht (begr.22)	Ja	Nee	Nee	Nee	Repressief
Nieuwegein (begr.22)	Ja	ja	ja	Nee	Repressief
Utrechtse heuvelrug (begr.22)	ja	Nee	Nee	Nee	Repressief
Soest (begr.22)	ja	ja	ja	ja	Repressief
De Bilt (begr.22)	ja	Ja	Nee	ja	Repressief

Duiding:

Het doel is om een begroting vast te stellen die structureel en reël in evenwicht is. Dat wil zeggen:

- Alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- De geraamde baten en lasten in de begroting zijn volledig en realistisch.

Onze gemeente voldoet met de begroting 2023 aan de eisen van de toezichthouder.

Dashboard gemeente Zeist

Begroting 2023

sep-2022

Vijfjaarstermijn Onderhoudsplannen deel 1

Thema Bestendigheid

Onderhoudsplannen	Jaar van vaststelling	Looptijd	Opnieuw vaststellen in	Opnieuw vaststellen in
			jaar (wettelijke norm = 5 jaar)	jaar (Zeisternorm = 3 jaar)
Wegen*	n/a		X	X
Groen	2011		X	X
Bomen	2016		X	X
Waterlopen	2017		!	X
Kunstwerken*	n/a		X	X
Openbare verlichting*	n/a		X	X
Verkeersregelinstallaties*	n/a		X	X
Straatmeubilair*	n/a		X	X
Speelvoorzieningen*	n/a		X	X

✓ = onderhoudsplan is actueel

! = onderhoudsplan dient dit of volgend jaar geactualiseerd te worden

X = termijn actualisatie onderhoudsplan is verstreken

Duiding:

In 2022 is gestart met het actualiseren van de onderhoudsplannen wegen en groen, deze worden naar verwachting in de eerste helft van 2023 afgerond en daarna aan de raad aangeboden. Zoals met uw raad afgesproken wordt er momenteel een evaluatie gehouden over het lange termijn bomenbeheerplan (vastgesteld 2016), over de uitkomsten informeren wij uw raad in Q1 2023. De planning voor het opstellen van de overige onderhoudsplannen wordt op dit moment aangescherpt. Op het moment dat de planning definitief is wordt uw raad hierover geïnformeerd.

Voor alle kapitaalgoederen geldt dat deze zijn opgenomen in beheerssystemen waaruit de staat van het onderhoud blijkt. Met inspecties wordt de kwaliteit vastgelegd. De uitvoering van het onderhoud wordt daarbij planmatig en waar mogelijk integraal aangepakt.

Dashboard gemeente Zeist

Begroting 2023

sep-2022

Thema Bestendigheid

Vijfjaarstermijn Onderhoudsplannen deel 2

<u>Onderhoudsplannen</u>	<u>Jaar van vaststelling</u>	<u>Looptijd</u>	<u>Opnieuw vaststellen in jaar (wettelijke norm = 5 jaar)</u>	<u>Opnieuw vaststellen in jaar (Zeisternorm = 3 jaar)</u>
Parkeergarages	2021	2026	✓	✓
Begraafplaats- gebouwen	2021	2026	✓	✓
Begraafplaats- Bosrustpark**	n/a		✗	✗
Begraafplaats- graven	n/a		✗	✗
Riolering	2021	2026	✓	✓
Gemalen	2021	2026	✓	✓
Gebouwen	2021	2026	✓	✓
<p>✓ = onderhoudsplan is actueel</p> <p>⚠ = onderhoudsplan dient dit of volgend jaar geactualiseerd te worden</p> <p>✗ = termijn actualisatie onderhoudsplan is verstreken</p>				

Duiding:

In 2021 zijn de onderhouds- en beheerplannen geactualiseerd van de parkeergarages, riolering, gemalen en gebouwen.

** in verband met de komst van het crematorium is een beheerplan in voorbereiding, deze wordt eind 2022/begin 2023 aan uw raad voorgelegd.

Dashboard gemeente Zeist

Begroting 2023

sep-2022

Thema Bestendigheid

Taakstelling in de begroting

Taakstellingen in de begroting		2022	2023	2024	2025
WMO*		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Jeugd		€ 500.000	€ 750.000	€ 750.000	€ 750.000
Organisatie	Fase 1	€ 19.000**	€ 219.000**	€ 219.000**	€ 219.000**
	Fase 2	€ 100.000	€ 250.000	€ 600.000	€ 1.000.000
	Invulling, voorstel berap 2 2022	-/- € 186.000**	-/- € 622.000**	-/- € 841.000**	-/- € 906.000**
Subsidies*		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal		€ 433.000	€ 597.000	€ 728.000	€ 1.063.000

Duiding:

In 2022 is het aantal taakstellingen fors afgenomen, van een stand in 2025 van € 2.669.000 bij de stabiliteitscriteria van april 2022 naar een stand van € 1.062.900 per heden.

* In 2022 zijn de taakstellingen op WMO (€ 350.000) en Subsidies (€ 300.000) structureel opgelost

** De oorspronkelijke taakstelling op de Organisatie telt op tot € 1.500.000 (€ 500.000 vanuit fase 1 en € 1.000.000 vanuit fase 2).

Bij de 2^e bestuursrapportage van 2021 is er € 281.000 structureel aan taakstelling opgelost. Deze is in zijn totaliteit geboekt op fase 1.

In 2022 is de ambtelijke organisatie verder gegaan met het structureel invullen van de resterende taakstelling. De administratieve verwerking hiervan ligt voor bij het besluit van de 2^e bestuursrapportage 2022. Het surplus in de jaren 2022 tot en met 2024 vloeit terug in het project van de taakstelling en wordt hier daarom separaat benoemd.

Dashboard gemeente Zeist

Begroting 2023

sep-2022

Thema Bestendigheid

Begrotingsresultaat versus Jaarrekeningresultaat

<i>Jaar</i>	<i>Jaarrekening (J)</i>	<i>Begroting (B)</i>	<i>Vershil (J - B)</i>	<i>Vershil in %</i>
2017	€ 2.117.000	€ 2.630.000	€ -513.000	24%
2018	€ -220.000	€ -79.000	€ -141.000	64%
2019	€ -1.213.000	€ 176.000	€ -1.389.000	115%
2020	€ 1.921.000	€ 959.000	€ 962.000	50%
2021	€ 4.345.777	€ 41.446	€ 4.304.320	99%

Duiding:

Het verschil tussen het begrote en werkelijke resultaat geeft inzicht in het realisme (hardheid) van de begroting.

In 2019 werd het verschil nagenoeg in zijn geheel veroorzaakt door een wettelijke herrekening (nacalculatie rekenrente) van de voorziening voor pensioenen en wethouders.

In 2020 is het verschil tussen de begroting en het werkelijke resultaat € 962.000.

Ook in 2021 is er een positief resultaat, nu van zelfs € 4,3 miljoen. In de jaarrekening 2021 is een goede analyse gemaakt waardoor de verschillen zijn ontstaan. Eventuele structurele effecten zijn meegenomen in de begroting 2023.

Dashboard gemeente Zeist

Begroting 2023

sep-2022

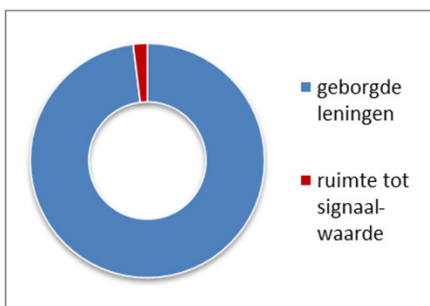
Thema Bestendigheid

Garanties en borgstellingen

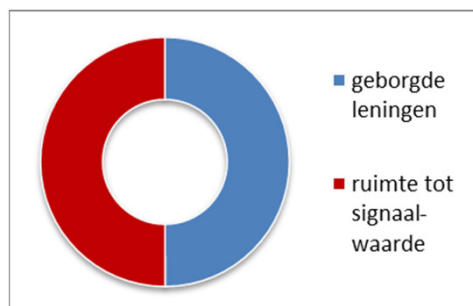
Instelling	2017	2018	2019	2020	2021
Corporaties	291.418.000	285.250.000	314.601.000	252.600.000	280.569.000
Sport	1.349.000	1.657.000	1.748.000	1.584.000	1.499.000
Overige geborgde leningen	1.957.000	1.571.000	1.441.000	2.575.000	2.373.000
Totaal	294.724.000	288.478.000	317.790.000	256.759.000	284.441.000

Signaalwaarde gemeente Zeist

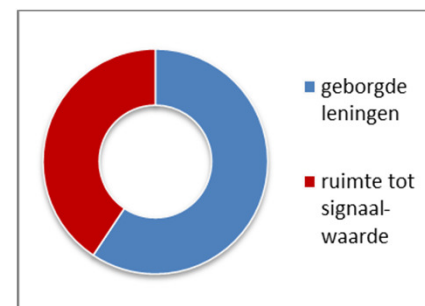
Instelling	Signaalwaarde
Corporaties	275.000.000
Sport	3.000.000
Overige geborgde leningen	4.000.000

Corporaties (2021)

Sport (2021)

Overig (2021)

Duiding:

Als gemeente stellen we ons, in vooraf vastgestelde gevallen, garant of borg voor de financiële verplichtingen die een ander is aangegaan. De achtervangsituatie heeft altijd betrekking op de realisatie van een algemeen maatschappelijk belang.

Ten opzichte van 2020 is de achtervangsituatie voor leningen van corporaties toegenomen. Dit is mede het gevolg van de wijzigingen per 1-8-2021 in het systeem van de achtervang. De streefwaarde is met deze jaarrekening overschreden (met circa € 5,5 mln.). Eind dit jaar/begin 2023 stellen we een nieuwe nota garant- en borgstellingen op. Hoewel het risico voor de gemeente relatief laag is zullen we nader ingaan op de ontstane situatie.

De ruimte onder de streefwaarde voor de garantstellingen voor zowel sport als overig is bij deze actualisatie ruim voldoende.

Kostendekkendheid leges

Type leges	Begroting 2020	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	✓ 100%	✓ 100%	✓ 100%	⚠ 98%	✓ 100%	✓ 100%
Rioolheffing	✓ 100%	⚠ 97%	✓ 100%	✓ 100%	✓ 100%	✓ 100%
Marktgeden	⚠ 75%	⚠ 58%	⚠ 58%	⚠ 41%	⚠ 72%	⚠ 74%
Begraafplaats	✓ 100%	⚠ 94%	✓ 100%	⚠ 88%	⚠ 80%	⚠ 81%
Leges titel 1 (algemene dienstverlening)	⚠ 42%	⚠ 30%	⚠ 42%	⚠ 34%	⚠ 46%	⚠ 57%
Leges titel 2 (omgevingsvergunningen)	✓ 100%	⚠ 47%	⚠ 99%	⚠ 76%	⚠ 99%	⚠ **
Leges titel 3 (Eur. dienstenrichtlijn)	⚠ 35%	⚠ 91%	⚠ 24%	⚠ 73%	⚠ 25%	⚠ 11%

✓ = Leges is 100% kostendekkend.

⚠ = Leges is (nog) niet kostendekkend. Er is nog ruimte om extra inkomsten te genereren.

✗ = Leges is boven 100% kostendekkend.

Duiding:

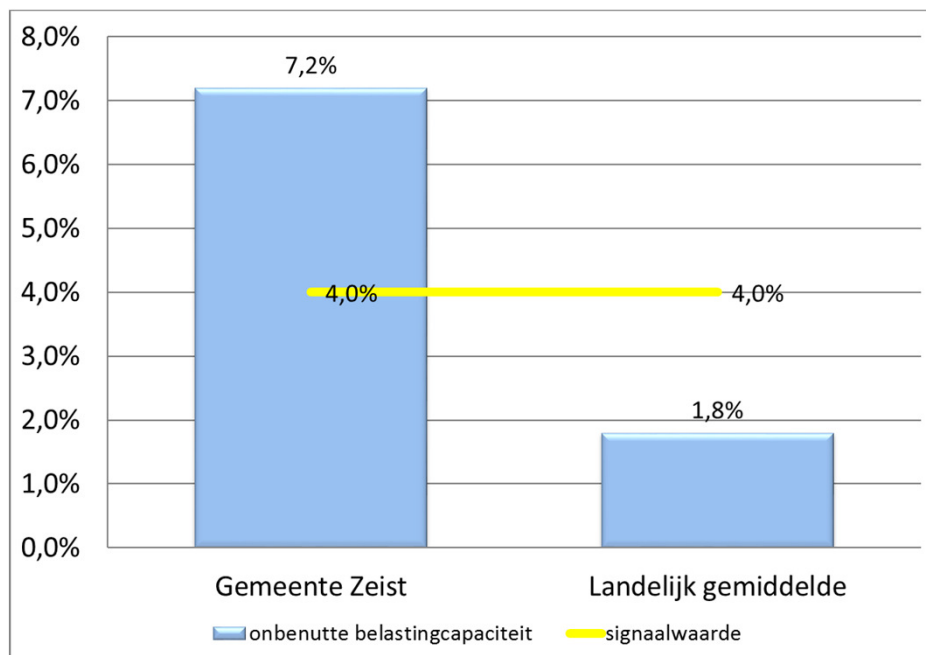
Leges worden geheven over producten of diensten die we als gemeente aan inwoners of bedrijven leveren. De kosten die de gemeente voor deze producten of diensten maakt mogen doorberekend worden. De gemeente mag echter niet meer kosten doorberekenen dan zij maakt. Het streven van Zeist is dat de doorberekende tarieven 100% kostendekkend zijn, behalve voor marktgeden.

Niet alle leges voldoen aan de signaalwaarde van 100% kostendekkend. Zo rekenen we bij de begraafplaats niet alle overhead door (conform raadsbesluit), maar zien we ook dat een aantal andere leges nu nog onder de signaalwaarde zitten. De komende periode zullen we onderzoeken wat de (maatschappelijke en financiële) effecten zijn van het eventueel verhogen van deze leges.

** Eind 2021 heeft ANG een onderzoek gedaan naar ruimtelijke leges. Uitgangspunten voor de nieuwe ruimtelijke leges zijn 100% kostendekkendheid en betere voorspelbaarheid van de legesinkomsten. Daarnaast treden op 1 januari de Omgevingswet en WKB (Wet kwaliteitsborging voor het bouwen) in werking. Ook dit heeft invloed op de leges titel 2. Bij de begroting 2023 wordt het voorstel voor de legesverordening titel 2 aan uw raad aangeboden. Dit is op een later moment dan het opstellen van deze stabiliteitscriteria, waardoor een concreet percentage op dit moment nog niet voorhanden is.

Onbenutte belastingcapaciteit

Signaalwaarde gemeente Zeist

Onbenutte belastingcapaciteit	Oordeel
> 4%	Boven de waarde
Tussen 1,5% en 4%	Dicht bij landelijk gemiddelde
< 1,5%	Onder de waarde

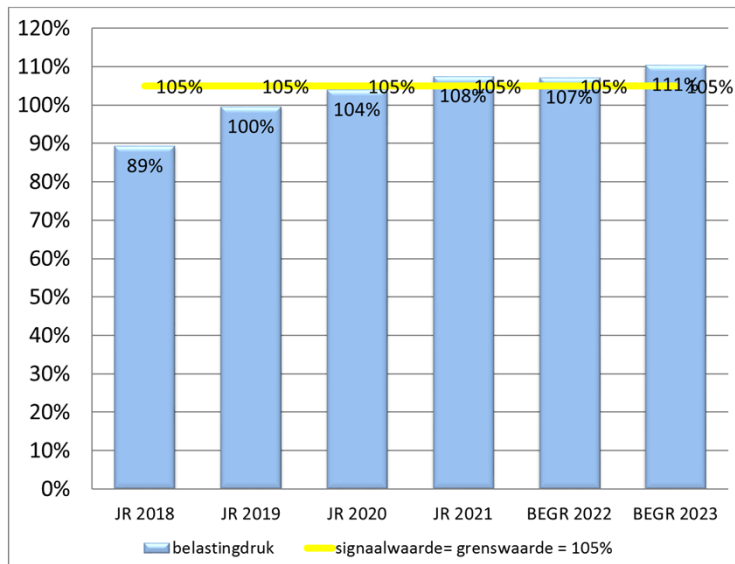
Duiding:

De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen, ongeacht of zij dit realiseert of niet. Het heeft een directe relatie met de hoogte van de uitkering van het gemeentefonds. Het OZB tarief van Zeist ligt ruim onder dat van het Nederlandse gemiddelde.

Deze info komt van waarstaatjegemeente.nl, deze cijfers hebben betrekking op de jaarrekening 2020 en zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de vorige meting (2022-04). Vanaf het begrotingsjaar 2022 stijgt het OZB tarief 3 jaar met een extra 3%. Hierdoor is de verwachting dat de onbenutte belastingcapaciteit zal afnemen.

Belastingdruk t.o.v. landelijk gemiddelde

Signaalwaarde gemeente Zeist

Belastingdruk	Oordeel
Tot aan 100%	Onder de waarde
Tussen 100% en 105%	Aandacht vereist
Boven 105%	Boven de waarde

Benchmark

Gemeente (bron)	Belastingdruk
Zeist (begr. '23)	111%
Veenendaal (jaarr. '21)	81%
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	114%
Nieuwegein (begr. '21)	99%
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	131%
Soest (begr. '21)	97%
De Bilt (begr. '21)	126%

Duiding:

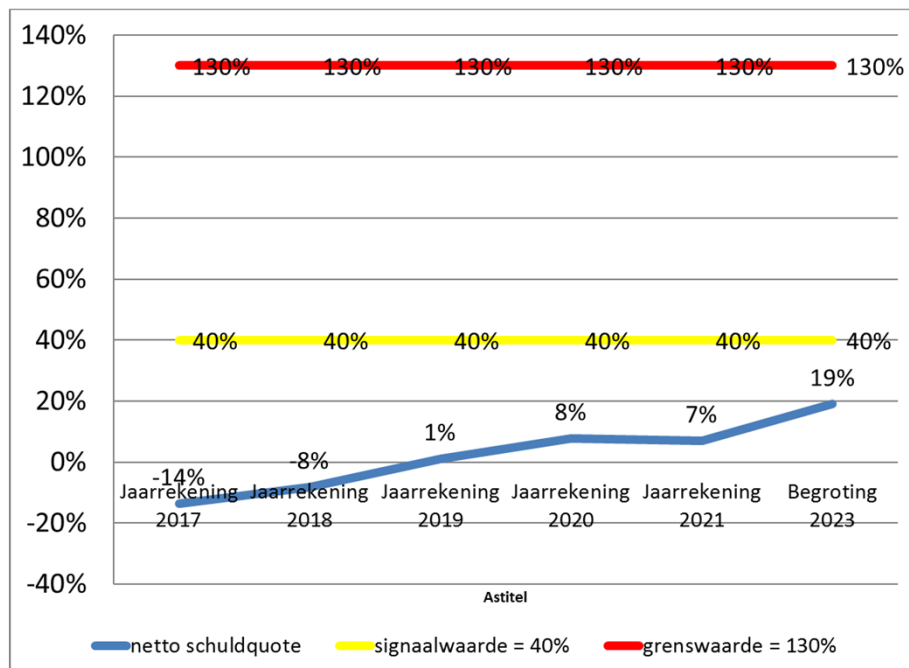
De uitkomst hiervan betreft de som van: woonlasten van een meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor (uitgedrukt in een percentage). Hieruit blijkt of de inwoner van Zeist meer of minder betaalt voor ongeveer dezelfde dienstverlening dan de gemiddelde inwoner van Nederland. De woonlasten bestaan uit de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Zeist scoort ondanks de hoge onbenutte belastingcapaciteit ook hoog qua belastingdruk. Ten opzichte van de begroting 2022 nemen de jaarlijkse woonlasten in de gemeente Zeist met zo'n 10% toe. Uit de stijging van de belastingdruk van 107% naar 111% blijkt dat dit een hogere toename is dan die van het landelijk gemiddelde. In Zeist daalt het rioolheffing tarief met 6%, dit is conform het onlangs vastgestelde GRP. De OZB woningen stijgt met 6,7%; enerzijds door de vastgestelde prijsindex bij de kadernota (3,7%), anderzijds door de jaarlijkse toename (tot en met 2024) van 3%. Tot slot stijgt de afvalstoffenheffing met ongeveer 10% ten opzichte van de begroting 2022. Met deze stijging zullen ook andere gemeenten te maken krijgen maar door het ontbreken van actuele begrotingscijfers komt dit nu niet naar voren.

Financiering

Netto (gecorrigeerde) schuldquote

Signaalwaarde gemeente Zeist

Quote	Oordeel
Tot aan 20%	Zeer goed
Tussen de 20% en 40%	Aandacht vereist
Boven 40%	Boven de signaalwaarde

Benchmark

Gemeente (bron)	netto schuldquote
Zeist (begr. 23)	19,00%
Veenendaal (jaarr. '21)	62,00%
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	64,00%
Nieuwegein (begr. '21)	87,00%
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	98,70%
Soest (begr. '21)	21,00%
De Bilt (begr. '21)	76,30%

Duiding:

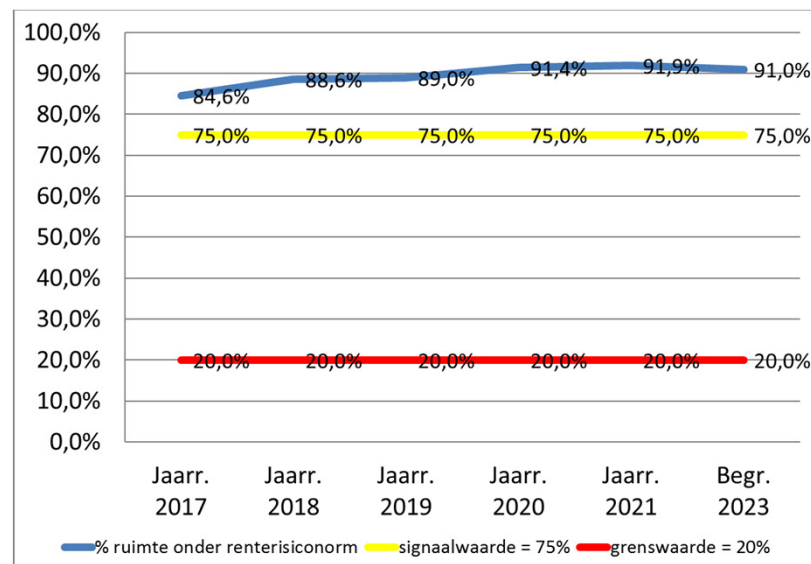
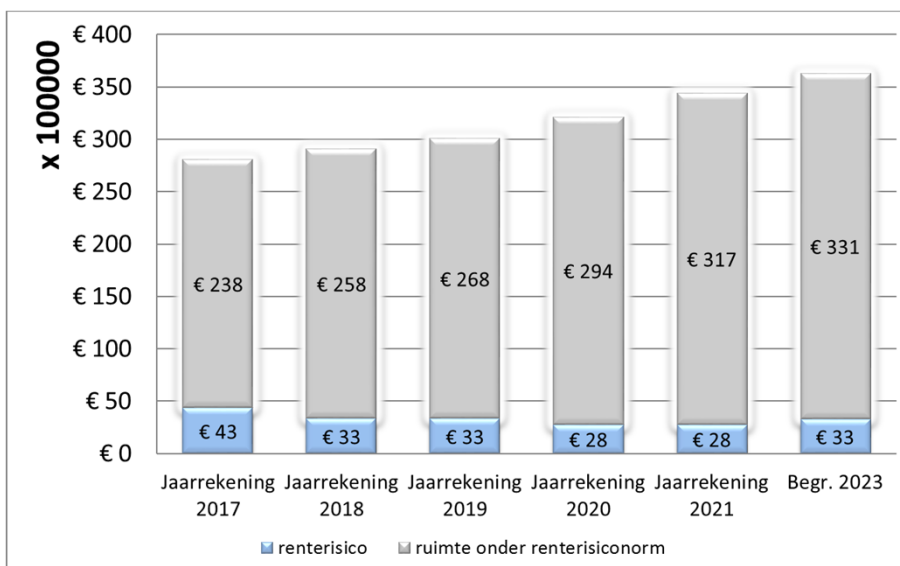
Deze ratio geeft het niveau van de schuldenlast (langlopend en kortlopend) aan. Het maakt duidelijk of de gemeente haar lasten (rente en aflossing) in de exploitatie kan dragen.

Zeist heeft een netto schuldquote van 19%. Tijdelijk zijn de schulden naar verhouding iets toegenomen. De volgende begrotingsjaren zullen deze schulden weer afgelost zijn waardoor de netto schuld quote de komende jaren weer afneemt naar het wenselijke niveau van 7% in 2026. Dat is ten opzichte van de signaalwaarde én in vergelijking met de andere benchmark gemeenten zeer goed.

Renterisiconorm

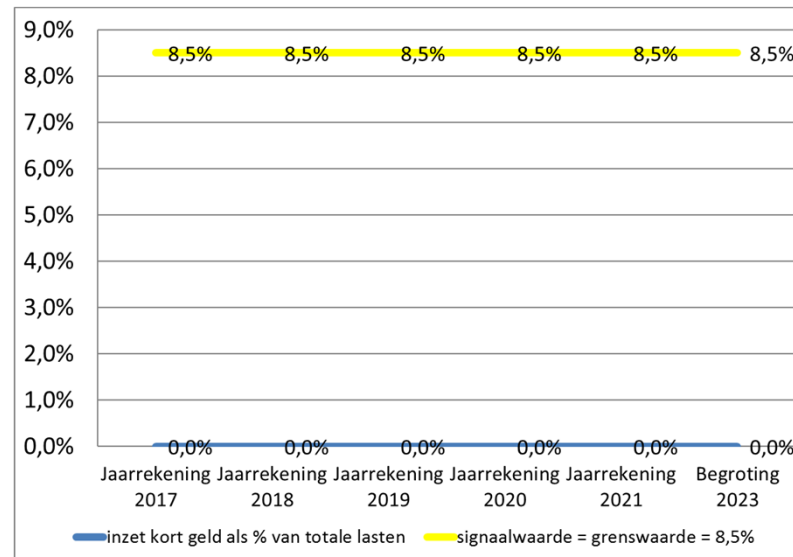
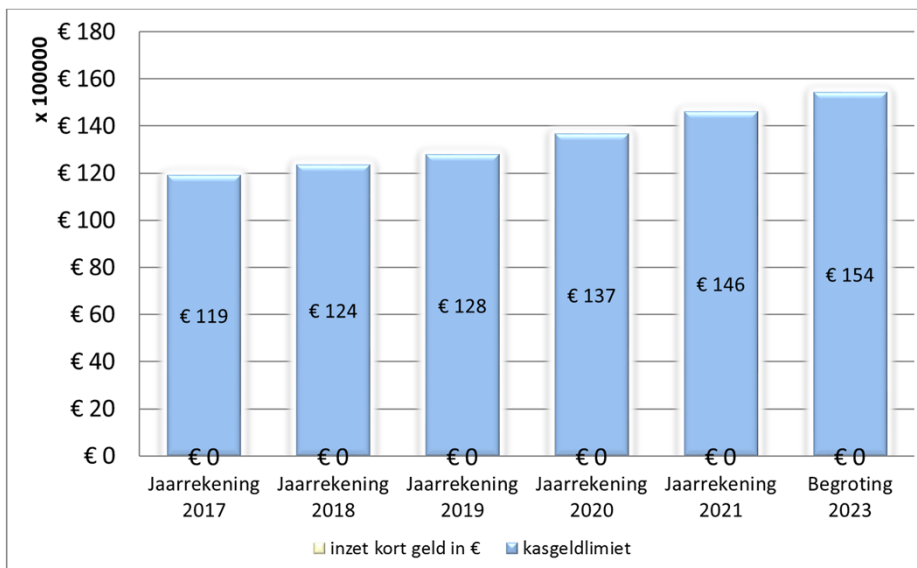
Duiding:

Gemeenten hebben veelal vaste schulden. Over deze schulden moet rente betaald worden. Bij renteherzieningen of nieuwe leningen loopt de gemeente een zeker risico (hogere rente leidt tot hogere lasten). Door het inbouwen van een meerjarige spreiding van leningen of renteherzieningen wordt het renterisico ingeperkt. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan een vastgesteld percentage van de totale lasten van de begroting.

De afgelopen jaren heeft Zeist steeds meer leningen afgelost, zonder dat daar nieuwe leningen voor zijn aangetrokken. Dit maakt dat Zeist nog altijd ver onder de norm zit.

Kasgeldlimiet

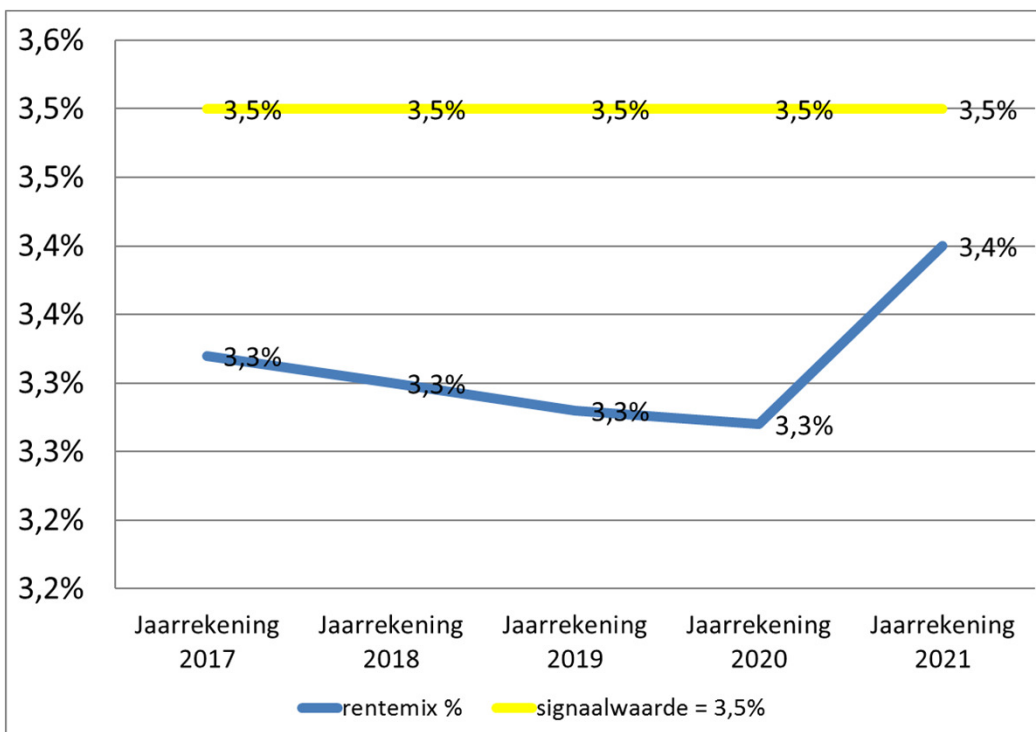

Duiding:

Gemeenten kunnen bij een tijdelijk financieringstekort een tijdelijke (kortlopende) geldlening afsluiten. Dit mag niet onbeperkt. Er is een limiet (de zogenaamde kasgeldlimiet) bepaald waarbinnen gemeenten kunnen handelen. Deze is bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal.

Rentemix langlopende leningen

Duiding:

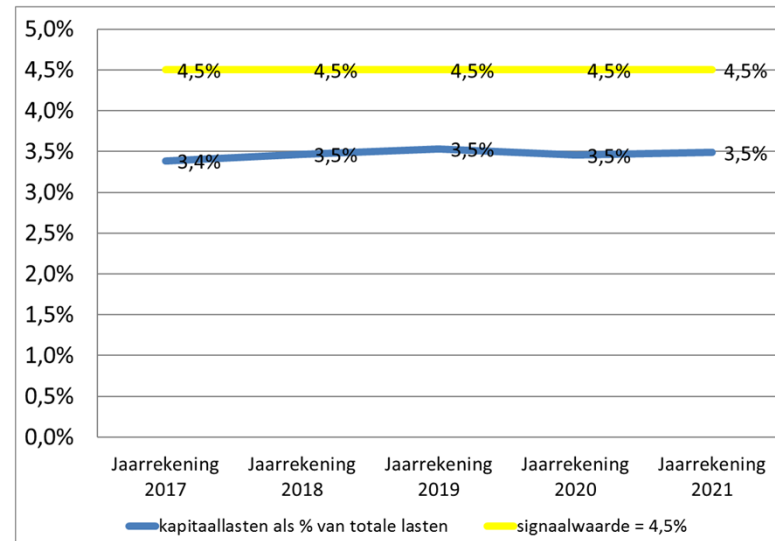
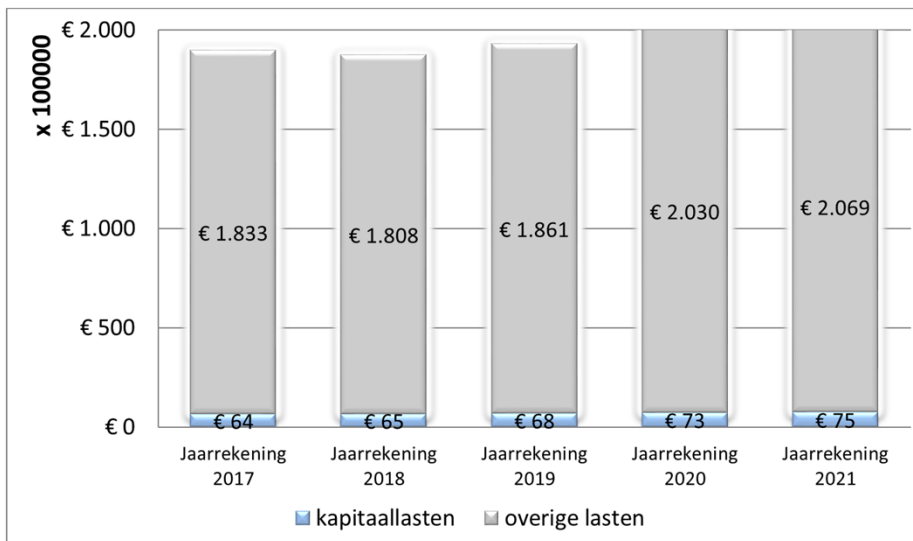
Om de kosten voor rente beheersbaar te houden is het belangrijk dat goede afwegingen worden gemaakt wanneer geldleningen aangetrokken worden. De rentemix is hier een belangrijke graadmeter, het geeft de gemiddelde rente weer die wordt betaald op de leningenportefeuille.

De stand van opgenomen leningen bedroeg 27,1 mln per 31-12-2021. Er is in 2021 een bedrag van 2,8 mln afgelost en zijn er geen nieuwe leningen afgesloten. Omdat het afgeloste bedrag een relatief lage rente had, is de rentemix in 2021 iets opgelopen. Maar het rentemix percentage is met 3,4% nog steeds onder de signaalwaarde.

Voor een zuiver beeld wordt dit criterium pas weer bij de jaarrekening 2022 bijgewerkt.

Kapitaallasten als % van totale lasten

Duiding:

Kapitaallasten vormen het resultaat van eerder gedane (geactiveerde) investeringen. Zodra er een investering gedaan moet worden, wordt hiervoor een krediet aangevraagd bij de gemeenteraad. De lasten van de investering wordt uitgesmeerd over de levensduur (tussen de 5 en 80 jaar). Deze lasten bestaan uit rentelasten en afschrijvingslasten. Deze lasten zijn niet beïnvloedbaar.

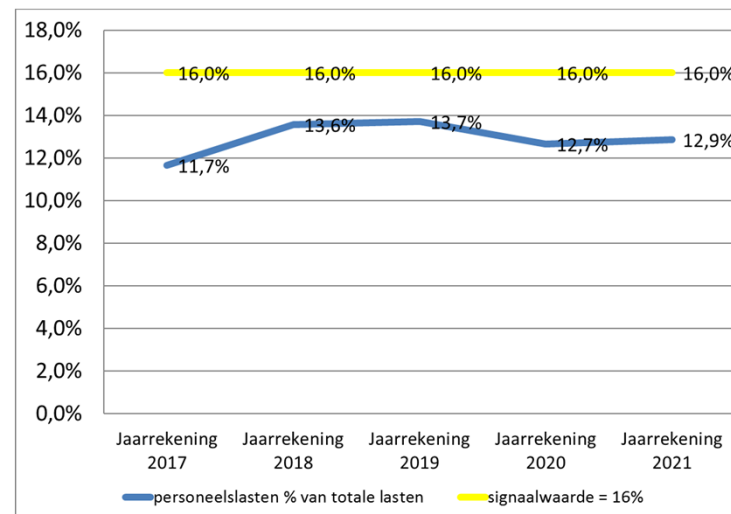
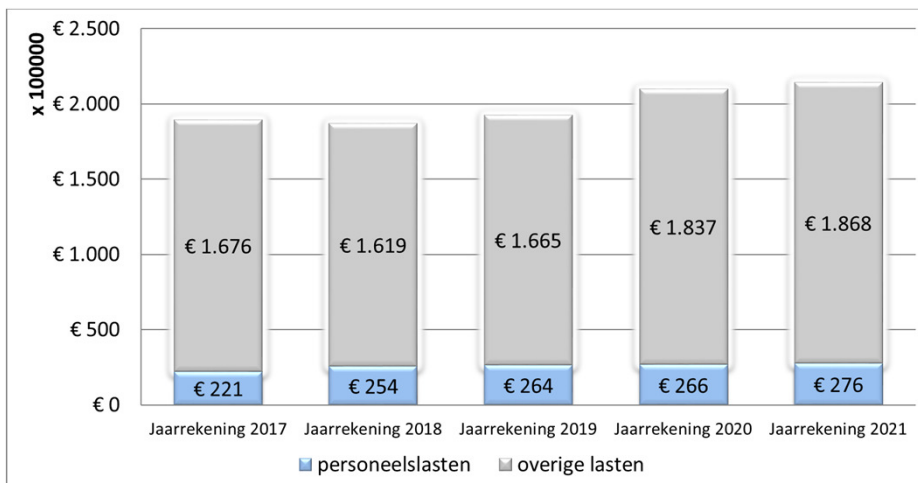
Het is belangrijk om de begroting ‘voldoende’ flexibel te houden. Om voldoende robuust te blijven is het daarom goed om het percentage van de kapitaallasten niet te hoog te laten zijn. Het percentage van de werkelijke kapitaallasten ten opzichte van de signaalwaarde geeft voldoende ruimte om verder te investeren.

De afgelopen jaren is het percentage dat de kapitaallasten uit maakt van de totale lasten redelijk stabiel op 3,5%. Dit is onder de signaalwaarde van 4,5%.

Voor een zuiver beeld wordt dit criterium pas weer bij de jaarrekening 2022 bijgewerkt.

Personeelslasten als % van totale lasten

Duiding:

Personeelslasten zijn minder snel te beïnvloeden, enerzijds doordat deze direct te koppelen zijn aan de taken van de gemeente en anderzijds vanwege het beperkt kunnen ombuigen als gevolg van wet- en regelgeving rondom ontslag.

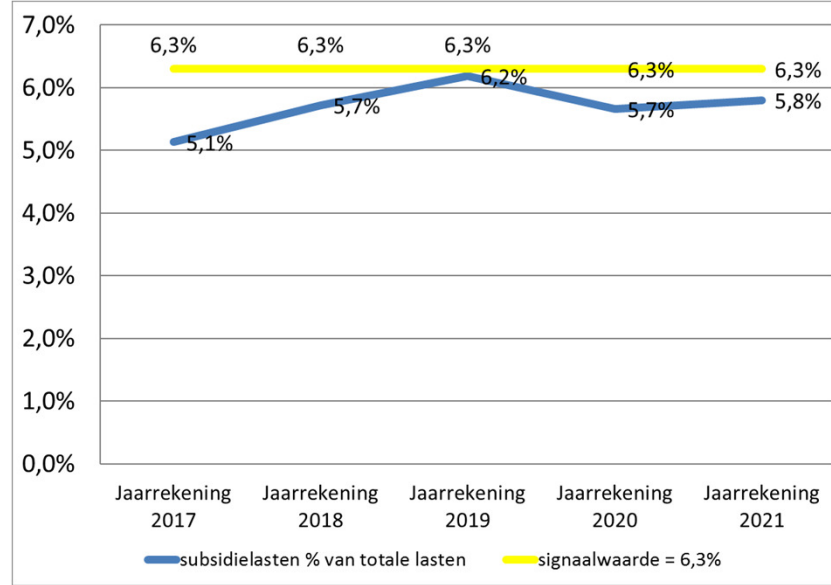
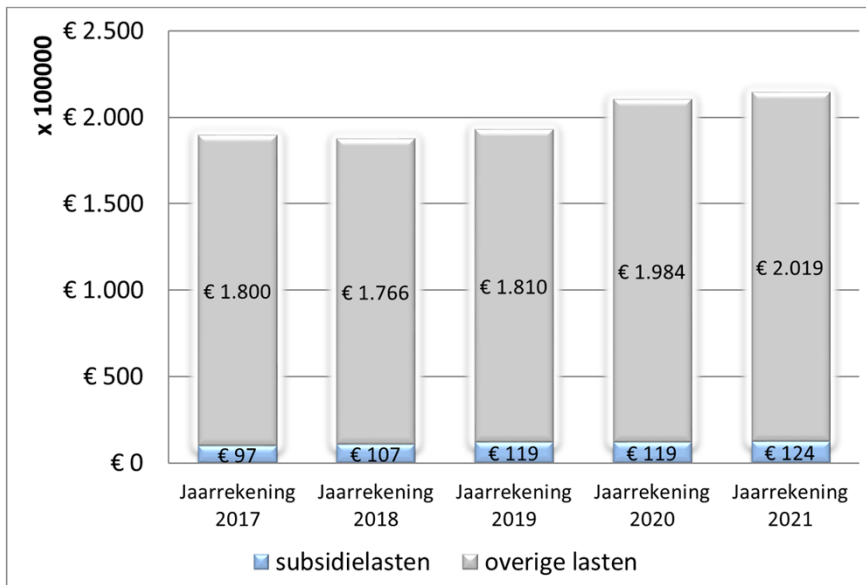
Het is belangrijk om de begroting ‘voldoende’ flexibel te houden. Het is daarom goed om het percentage van de personeelslasten niet ongemerkt te hoog te laten zijn. Het percentage van de werkelijke personeelslasten ten opzichte van de signaalwaarde maakt dat er nog ruimte is voor eventuele noodzakelijke uitbreiding.

De personeelslasten zijn in absolute bedragen gestegen ten opzichte van 2020 onder andere door de financiële gevolgen vanuit de CAO 2021-2022. Als percentage van de totale kosten is er vrijwel geen verandering, omdat de totale lasten ook gestegen zijn. Dit percentage bevindt zich nog steeds onder de signaalwaarde van 16%.

Voor een zuiver beeld wordt dit criterium pas weer bij de jaarrekening 2022 bijgewerkt.

Subsidielasten als % van totale lasten

Duiding:

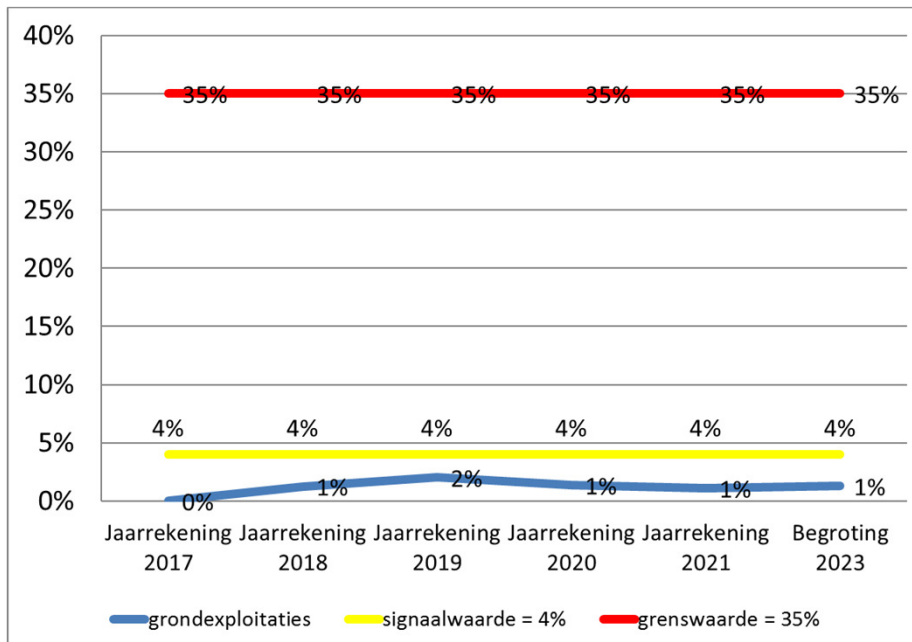
Subsidies zijn voor de gemeente een belangrijk instrument om haar beleid te realiseren samen met maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven.

Het is belangrijk om de begroting ‘voldoende’ flexibel te houden. Het is daarom goed om het percentage van de subsidielasten niet ongemerkt te hoog te laten zijn. Het percentage van de werkelijke subsidielasten (5,8%) ten opzichte van de signaalwaarde van 6,3% maakt dat er nog voor ca. € 1,0 mln. ruimte is om de subsidies structureel te laten toenemen.

Voor een zuiver beeld wordt dit criterium pas weer bij de jaarrekening 2022 bijgewerkt.

Grondexploitatie

Signaleringswaarde Toezichthouder

Quote	Oordeel
< 20%	Minst risicovol
20%-35%	Neutraal
> 35%	Meest risicovol

Benchmark

Gemeente	grex
Zeist (begr. 23)	1,29%
Veenendaal (jaarr. '21)	-2,30%
Stichtse Vecht (jaarr. '21)	0,28%
Nieuwegein (begr. '21)	0,10%
Utrechtse heuvelrug (begr. '21)	5,10%
Soest (begr. '21)	3,00%
De Bilt (begr. '21)	3,00%

Duiding:

Gemeenten hebben een opgave voor de bouw van nieuwe woningen. Deze opgave vertaalt zich naar actieve projecten voor woningbouw. Gemeenten lopen financieel risico met deze projecten als zij gronden in bezit hebben die een bepaalde (balans)waarde vertegenwoordigen. Om herhaling van forse afwaardering van gronden te voorkomen heeft het Rijk continue aandacht gevraagd voor de omvang van de grondpositie die gemeenten willen gaan ontwikkelen (tbv huizenbouw of bedrijfsterreinen). Gemeenten zijn verplicht in een kengetal aan te geven wat de waarde van de te ontwikkelen gronden is. Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten van de gemeente. Hoe lager de ratio des te lager het risico dat de gemeente loopt ten aanzien van negatieve waardeontwikkeling van de grondpositie.

Als signaalwaarde hanteren we binnen Zeist een lagere waarde dan de toezichthouder, namelijk 4%. Dit percentage geeft ruimte voor meer grondpositie en grondexploitaties maar geeft tevens een signaal ter waarschuwing voor het toenemende risicoprofiel. Ten opzichte van de andere gemeenten heeft Zeist een laag risicoprofiel.